



אשר מסליג אבא אבן במרחבי הדיבור, כדאי מאד להקשיב במיוחד למה שאינו אומר. כי אחד מכשרונותיו המפוארים של שר-החוצנו טמון ביכולתו לכסות במלל רבגוני את הפרצות שבטיעונו ההגיוני.

זה עתה נתן לנו דוגמה יפה לכך.

★ ★ ★

שר החוץ נשאל על צורות הלחץ האמריקאי, הקיים או הצפוי, על ישראל. בלי להניד עפעף, מנה אבן בו במקום את ארבע צורות הלחץ האפשריות.

הנה הן, לפי דרגת החומרה, מן הכבד אל הקל:

(א) הפסקת הסיוע הבטחוני.

כלומר: הפסקת מישלוחי הנשק או החלפים, שבהם תלויים עוצמת המגן וההתקף של צה"ל. לכך יש הדוגמה הממאירה של האמבארגו הצרפתי — אפשרות שלא היתה עולה אף בחלום-בלהות של שמעון פרס לפני עשר שנים.

(ב) הפסקת התמיכה הכלכלית.

כלומר (מן הקל אל הכבד): הפסקת המענקים, ההלוואות ותנאי-האשראי הנוחים: ביטול ניכוי התרומות למגבית היהודית-המאוחדת ממס-הכנסה. זהו חלום-בלהות של ספיר.

(ג) כינוס מעמדים בינלאומיים.

כלומר: הסכמת משרד-החוץ האמריקאי לכינוס עצרת האו"ם, או מועצת-הביטחון, או ועידה של ארבעת הגדולים. כדי לפרש את החלטת מועצת-הביטחון, ולקבוע במפורש את התנאים להסדר ישראלי-ערבי. תנאים אלה יהיו, כמובן, ברוח תוכנית רוג'רס, ויכתיבו נסיגה לגבולות יוני 1967.

(ד) השמעה על דעת-הקהל האמריקאי.

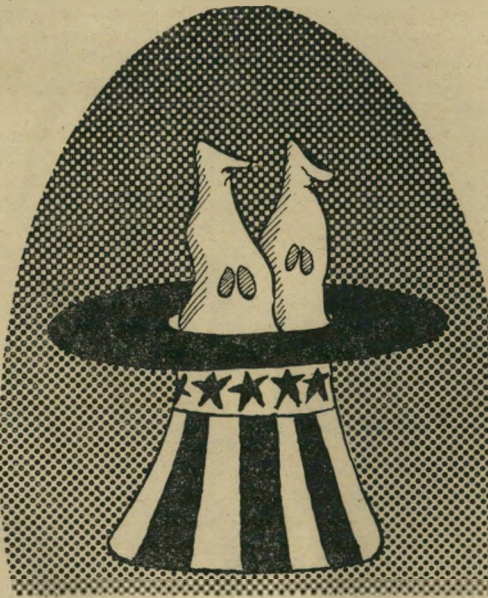
כלומר: הפעלת מנגנון-ההתעמולה של ממשלת וושינגטון כלפי הקונגרס, העתונות ושאר כל-ההתקשרות, כדי להוכיח שהם עצמם ממשלת ישראל היא תוקפנית, עקשנית, סכנה לשלום הבינלאומי ומיטרת למישפתת העמים.

זוהי רשימה נכבדה. ומי שמהיר להמשיך

תתערב בשום פנים במלחמה העולה לפרוץ במזרח התיכון, כתוצאה מסירובה של ירושלים להסכים לעקרונות הנסיגה לגבול הבינלאומי תמורת שלום-אמת.

פורצת מלחמה חדשה בין ישראל ומצריים.

● **ברית-המועצות שולחת לישראל אולטימטום לאמור:** אם לא יימסכו הקרבות תוך 24 שעות, וישראל לא תסכים לקבל את הצעת



בין הפטיש והסדן, נמחזה מדיניות בן-גוריון-גולדה-דיין פרס תוך 24 שעות.

★ ★ ★

נשים בערי יומרה של "ריאל-פוליטיק" נוסח ירושלים, ירימו כאן את האף ויגידו: "זה היה או. היום זה לא יכול לקרות. כי זה גוגד את האינטרס האמריקאי."

לפני שנתיים היתה לי בחשינגטון חתייה מקפידת-דם. שוחחתי ארוכות עם מדינאי אמריקאי בכיר, המקורב להנרי קסינג'ר — היועץ הכל-יכול של הנשיא ניקסון — שאמר לי מפורשות:

"אני יודע שיש אנשים בישראל הסבורים שטוב יהיה לישראל אם כל הערבים יעברו למחנה הסובייטי, וישראל תישאר כבת-בריתנו היחידה במזרח התיכון."

"הם חושבים שאז נצטרך לתמוך בישראל בכל מיקרה ובכל מחיר."

"ובכן, הם לא יודעים מה הם שחים."

אם יקרה, חלילה, שנאבד את כל ידידנו בעולם הערבי, ואת כל האינטרסים הכלכליים והמדיניים שיש לנו שם — הרי נאבד את העניין במזרח התיכון כולו.

"נמשיך בוודאי לעקוב אחר קורותיכם באהדה — אבל לא יהיה לנו עוד שום אינטרס ביטחוני לעזור לכם בשעת צרה."

יש לי יסוד להאמין שאותם הדברים נאמרו, מפי אותם חוגים, לנציגים מוסמכים יותר ממני של ממשלת ישראל.

★ ★ ★

ם תפרוץ מלחמה נוספת בין ישראל וארצות-ערב, אין ספק כי במהלכה יתמוטטו כלל וסופית כל עמדות ארצות-הברית במרחב.

במלחמה זו יעמדו הסובייטים לימין הערבים, והם יציגו תנאי פשוט: סילוק האמריקאים. היסודות הפרו-אמריקאים בקאהיר ובבירות ערביות אחרות ייעלמו.

הלחץ החתוני

הנפץ הערבי ייעלם ממפת המשאבים של המערב.

כל זה ברור לחשינגטון גם כיום. תוכנית רוג'רס היא תוצאת הראייה הזאת — נסיון להציל את העמדות האמריקאיות בעולם הערבי, תוך שמירת ביטחונה של ישראל.

אם תסבל ישראל את התוכנית האמריקאית ותביא בכך למלחמה שבה יעלו האינדיטרים האמריקאים — איזה מניע יהיה לארצות-הברית לגרום לעימות עם הסובייטים ולהסתכן במלחמת-עולם?

★ ★ ★

פני כמה ימים פירסמה סוכנות סט"א (שאינה רצינית ביותר) ידיעה כלהלן:

"פקיד בכיר במשרד-החוץ האמריקאי הבהיר לקבוצת אנטי-סמקס שאת תצטרף ברית-המועצות למצריים בניסיון לכבוש מחדש את חצי-האי סיני, תראה בכך ארצות-הברית הפרה חמורה של מאו-הכוחות במזרח התיכון. הפקיד הבכיר לא אמר מה תעשה ארצות-הברית, אולם הוא הדגיש, כי לארצות-הברית יש לפחות התחייבות מוסרית כלפי ישראל, וכי ביטחונה של ישראל הוא גורם חשוב לדעת הקהל האמריקאי."

משרד-החוץ הישראלי ניסה מייד לפרש את הדברים כאזהרה למוסקבה. האמת היא שזוהי אזהרה לישראל. די להשוות את ההנחה למסקנה. ההנחה הנוראה: פלישה סובייטית לסיני. המסקנה התחייבות, "מוסרית", וסירוב מפורש לומר שארצות-הברית תתערב.

אין טעם ליחס חשיבות רבה לידיעה של סט"א על הרצאת-הידרון — אולם הדברים מצטרפים למערכת הגיונית. איש אינו יכול להיות בטוח מתי יהלום הפטיש הסובייטי והיכן יעמוד או הסדן האמריקאי. זה יכול לקרות מחר, או מחרתיים, או לעולם לא.

אולם כאשר יופעל הלחץ החמישי — הוא יכריע. ישראל לא תלך למצדה שניה, כחלוי מם הרומנטי של בנין ושות'. היא תצטרף לקבל את תוכנית רוג'רס.

ואולי כדאי שלא לחכות עד לאותו רגע — ולפתח כעת יוזמת-שלום ישראלית.

כך לפחות נשיג שלום המבוסס על האינדיטרים הישראלי תמורת השטחים שנצטרף לוותר עליהם ממילא.

יארנינג לנסיגה-תמורת-שלום, יתערב הצבא הסובייטי באופן מאסיבי, כדי לבצע בעצמו את החלטת מועצת-הביטחון 242.

● מתחילה רכבת-אחור של יחידות סובייטיות וטילי התקפה סובייטיים, והצי הסובייטי מתרכז מול חופי סיני או ישראל.

● **ישראל פונה לארצות-הברית בקריאת אס-איראם.**

● ארצות-הברית מזכירה לישראל את הודעתה הקודמת, ואומרת לה: "אם אתם רוצים להילחם בסובייטים — בבקשה. אתם מדינה חופשית. אבל אם אתם רוצים שנרתיע את הסובייטים, עליכם לקבל את מדיניות-השלום שלנו, הגלומה בתוכנית רוג'רס."

זהו הלחץ החמישי.

★ ★ ★

נשים בערי זכרון קצר יגידו: זה לא יכול לקרות, מפני שזה לא קרה אף פעם בעבר.

כדאי לרענן את זכרונם של אלה.

זה כבר קרה.

בנובמבר 1957.

יש המשחים כיום, ביהירות עלאית, את הנוקשות הנהדרת של ממשלות אשכול-דיין וגולדה-דיין לכניעה המבישה של ממשלת בן-גוריון בימים ההם. אולם ממשלת בן-גוריון (שגולדה כיהנה בה כשרת החוץ, ודיין כרמטכ"ל ושר-בטחון-למעשה) לא נכנעה מתוך רכות-לבב.

היא נכנעה מפני שלא היתה לה ברירה.

ראש ממשלת ברית-המועצות, בולגאנין, שיגר או אולטימטום צבאי חד-משמעי, בו איים על ישראל בהפעלת טילי הפצצה ומשלוח מתנדבים סובייטיים.

הנשיא אייזנהואר לא הגיש אולטימטום נגדי, אלא תבע מישראל במפגז לפנות מייד את כל השטחים שכבשה, ללא שום תמורה שהיא. (אייזנהואר הכריז אז כי כל תמורה שהיא עבור סינוי השטחים, ואפילו ערובות-בטחון, מהדהה פרס לתוקפן ופוגע במוסר הבינלאומי.)

כך הופעל אז הלחץ החמישי.

הוא דומה לעיקרון הפטיש והסדן. האולטימטום הסובייטי יהיה את הפטיש, שהלם על ישראל.

סירוב האמריקאים להרתיע את הסובייטים, היווה את הסדן שמנע התחמקות ישראל.

בקריאת דבריו של אבן, בוודאי לא שאל את עצמו: האמנם זוהי הרשימה כולה?

★ ★ ★

מכנה המשותף של ארבעת פריטי רשימת-הלחצים הוא שאין אבא אבן פוחד מהם במיוחד. אמבארגו אמריקאי נראה רחוק, והוא הדין לגבי הפסקת זרם-הכסף. אבן אינו חושש כל-כך מפני מעמדים בינלאומיים, בהם הוא יוכל לשאת נאומים. ואשר לגבי השמעה על דעת-הקהל האמריקאי — הרי מנגנון-ההתעמולה היהודי הוא כוח נגדי לא-מבוטל.

על כן כדאי לבחון מחדש את רשימת-הלחצים.

שמוא חסר בה משהו?

אם כן, יש לסמוך על המוח ההגיוני של אבן שלא החסיר פריט בן עשרות.

ומכאן רק קפיצה קטנה אל המסקנה: אם חסר פריט ברשימה, זהו הפריט אשר אבא אבן חושש מפניו.

★ ★ ★

ראבן, חסר פריט ברשימה. פריט שהעדרו זועק ממש לשמיים.

כיום אין ארצות-הברית מספקת לישראל רק נשק, כסף וגיבוי בינלאומי. היא מספקת לה עוד משהו — משהו שבלעדיו איננו יכולים להתקיים.

משהו ששמו: כוח הרתעה.

משהו האומר לברית-המועצות: אם יזוו חיל-הים שלנו, יזוו גם חיל-הים שלהם. אם תאיימו בפצצות גרעיניות, נאיים אנחנו בפצצות הגרעיניות שלנו. אם יתערב הצבא הסובייטי באופן מאסיבי, לא תעמוד ארצות-הברית מנגד. **במילים אחרות: התערבות מאסיבית סובייטית נגד ישראל תגרום אוטומטית לעימות צבאי עם ארצות-הברית.**

מעל לאפשרות זו מרחפת הרוח הנוראה של מלחמת-העולם השלישית — זה הסיוט המשותף של וושינגטון ומוסקבה.

לכן ישנו פריט חמישי ברשימת-הלחצים, לחץ נורא ויעיל מכל: הפרת המיטריה של ההרתעה האמריקאית מעל ישראל.

★ ★ ★

נ תאר לנו את המצב ההיסטורי הבא: ארצות-הברית מודיעה לממשלת ישראל שלא